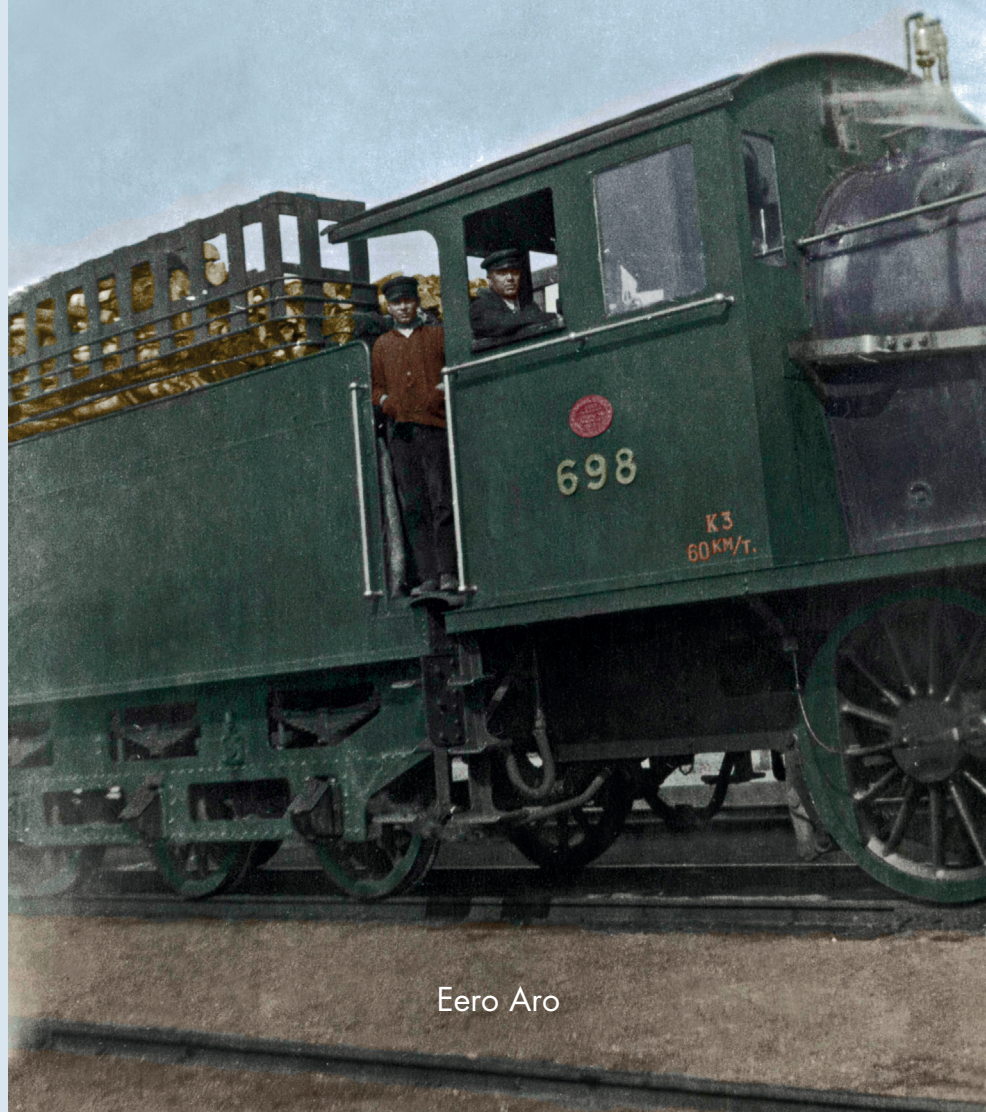

Veturimies
Otto W. Aro

Eero Aro

Eero Aro

Veturimies

Otto W. Aro

Nimikkeen automaattinen analysointi tietojen, erityisesti mallien, trendien ja korrelaatioiden, saamiseksi tekijänoikeuslain 13b § ("tekstin- ja tiedonlouhinta") mukaisesti on kielletty.

© 2026 Eero Aro

Kansi: Jussi Kiiskilä

Taitto: Eero Aro

Jos kuvaajaa ei mainita erikseen: vanhat kuvat Otto Aro, uudet kuvat Eero Aro

"Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B,
00100 Helsinki, bod@bod.fi"

"Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa"

ISBN: 978-952-80-8859-2

Tämä on minun vaarini elämäntarina. Omistan kirjan lapsenlapsilleni Sepolle, Hemmolle ja Veikolle. Otto Aro oli heidän isoisoisaisänsä.

Kiitokset sisaruksilleni Marjalle ja Jarille avusta Oton tarinan parissa. Jo pelkästään valokuvien ajoittamisessa ja henkilöiden tunnistamisessa oli meillä melkoinen urakka, puhumattakaan kaikesta muusta selvittelystä. Kiitos myös puolisololleni Marialle oikoluvusta ja ymmärtäväisestä suhtautumisesta sukututkimuspuuhiini.

Kiitän apurahasta Suomen Rautatiemuseon säätiötä. Valokuvista kiitos Sakari Viinikaiselle, Markku Meriluodolle, Anne Tuomelle Rautatiemuseosta sekä Olli Rojolle Poikilosta.

Sisällys

1	Esipuhe
4	1878 Oton lapsuus ja nuoruus Tampereen Kyttälässä
11	1898 Avioliitto Matilda Aaltosen kanssa
21	1903 Muutto Kouvolaan veturinpuhdistajaksi
30	1905 Nimitys veturinlämmittäjäksi
31	1906 Sukunimi muuttuu Arokseksi
41	1914 Nimitys vanhemmaksi veturinlämmittäjäksi
68	1915 Oman talon rakennuttaminen
94	1920 Nimitys nuoremmaksi veturinkuljettajaksi
110	1924 Avioliitto Anna Tuomisen kanssa
124	1925 Nimitys 1. luokan veturinkuljettajaksi
160	1933 Muutto Helsinkiin
174	1934 Eläkkeelle siirtyminen, muutto Oulunkylään
184	1935 Muutto Vammalaan
199	Liitteet
216	Hautapaikat
218	Lähteet

Vaari - veturimies

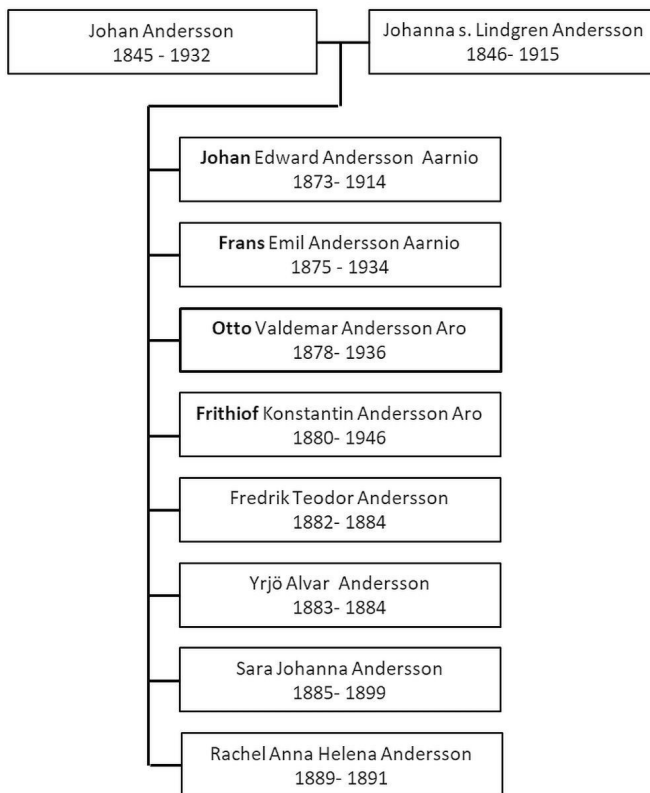
Otto Aro oli minun isoisäni, joka kuoli vuonna 1936, yhdeksäntoista vuotta ennen minun syntymääni. Isäni ja mummoni kertomusten perusteella minulle syntyi kuva rehdistä miehestä, joka oli kätevä käsistään, kiinnostunut tekniikasta, musikaalinen, isänmaallinen, perheenisä, läkkiseppänä taitava ja veturinkuljettajana ammattitaitoinen.

Anni-mummoni suhtautui aviomieheensä hyvin arvostavasti ja ihannoiden, luultavasti heidän suuren ikäeronsa vuoksi, joten voi olla, että mummon muistikuvat eivät olleet täysin objektiivisia. Isäni muistikuvat omasta isästään taas syntyivät lapsena, sillä hän oli vain yksitoistavuotias Oton kuollessa, joten tämä Otto Aron tarina perustuu aikojen kuluessa muuntuneisiin ja hatariinkin muistoihin. Lisäksi olen kuitenkin etsinyt järjestelmällisesti tietoja esimerkiksi Kansallisarkiston digitoiduista kirkonkirjoista, sanomalehdistä sekä VR:n asiakirjoista. Mummoni ja isäni säilyttivät paljon Otolle kuuluneita valokuvia, kirjoja ja esineitä. Hänen erilaisia asiakirjojaan on myös runsaasti tallella, joten niistä löytyi paljon tietoja.

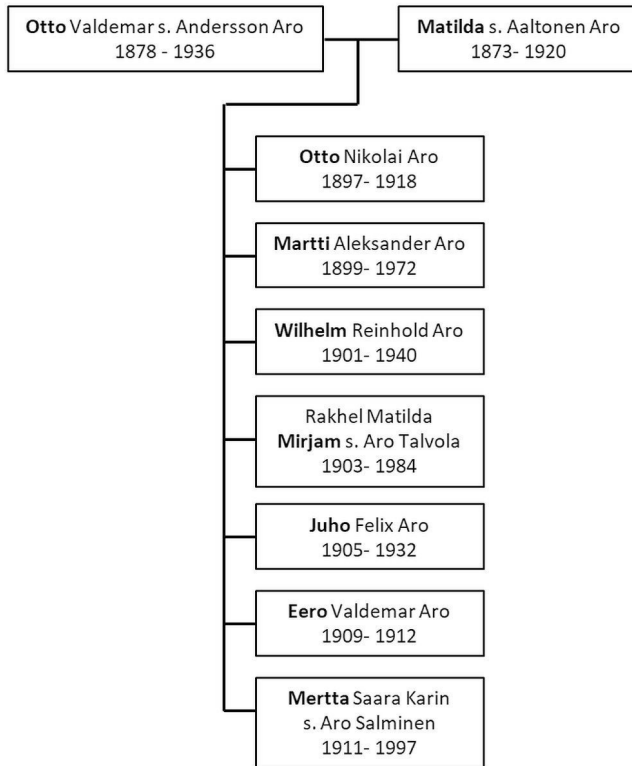
Rakennan kuvaa edellisen vuosisadan taitteessa eläneestä miehestä, joka eteni läkkiseppän kisällistä veturinkuljettajaksi, oli kaksi kertaa naimisissa, sai yhteensä kahdeksan lasta kahden eri puolison kanssa, ja joka asui neljällä paikkakunnalla. Hahmottelen myös sitä ympäristöä, aikakautta ja ilmapiiriä, jossa veturinkuljettaja Aron perhe eli.

Helsingissä 9.4.2026, Eero Aro

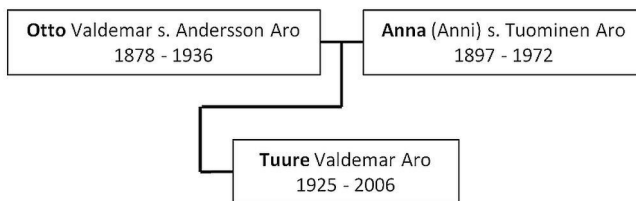
Otto Aron vanhemmat ja sisarukset

Oton ensimmäinen avioliitto

Oton toinen avioliitto

Työkalukirstu

Vaarilleni kuuluneet esineet muodostavat välillemme fyysisen yhteyden. Kun minulla tai sisaruksillani ei ole henkilökohtaista tunnesuhdetta niiden alkuperäiseen omistajaan, emmekä ole koskaan tavanneet häntä, on tietysti hieman omituista, että meillä on hänen tavaroitaan vieläkin tallessa.

Lapsuudessa minua kiehtoi eniten vaarin työkalukirstu. Se oli mummon kodissa ja hän antoi minulle luvan avata arkun ja tutkia sen sisältöä. Opin varomaan teräviä sahan- ja poranteriä ja talttoja. Puuarkussa on jykevää kansi ja vahvat saranat. Kansi oli päällystetty punaisella, nihkeällä vahakankaalla.

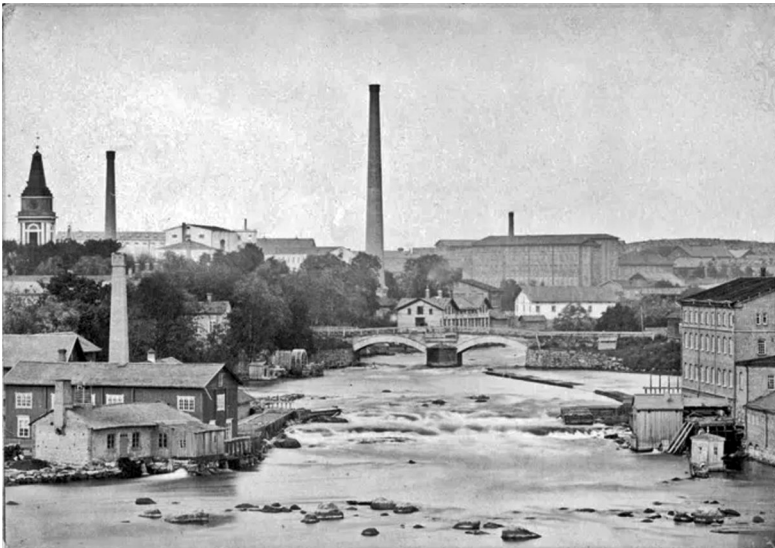
Arkussa oli lähes täydellinen valikoima läkkisepän käsityökaluja ja erilaisia askarteluissa ja puhdetöissä käytettyjä materiaaleja. Arkun sisältö hausi tympeälle vaseliinille, öljyn ja ummehtuneiden metallinvärijäysjauheiden sekoitukselle. Haju ei ole vielä kukaan täysin kadonnut, sillä rasva on vuosisadassa pinttynyt syväälle puumateriaaliin.

Kun olin vähän isompi, isäni opetti minut käyttämään vaarin työkaluja. Rautasaha, lehtisaha, peltisaksat, veivattava metallipora, monenlaisia tavallisia ja erikoispihtejä, talttoja, harppeja, suorakulmia ja viivoittimia, vaikka mitä. Vähän yli kymmenen vuoden ikäisenä osasin jo kierteittää pultteja ja muttereita vaarin kierrepakalla ja kierretapeilla. Askarrellessani työkaluilla sain ehkä hienoisen aavistuksen siitä, kuinka vaikeaa ja vaativaa läkkisepän työ on ollut. Ehkä arvostan vaarin töiden tuloksia tästä syystä. Vuosikymmeniä vanhat metalliviilat olivat kyllä jo täysin loppuun käytettyjä ja isä vitsailikin, että "ei ollut isäni rikas mies, mutta piti silti liukkaat viilat". Liekö ollut Oton sanonta.

Otto Valdemar

Otto Valdemar Andersson syntyi Tampereella 9.4.1878.^[1] Otto eli lapsuutensa Suomen teollistumisen voimakkaimman kasvun aikana. Hänen kotinsa oli Kyttälän Ojakadulla, kivenheiton päässä Tammerkoskesta. Kosken molemmin puolin toimi useita suuria tehtaita. Muutaman sadan metrin päässä Anderssonin talosta, kosken toisella puolella Finlaysonin Plevna-tehdassalissa, otettiin käyttöön Suomen ensimmäinen sähkövalaistus 15.3.1882.^[2] Silloin Otto oli melkein neljän vuoden ikäinen. (Kuva: Kustantamo G. Carberg, Museovirasto)

Anderssonin perhe

Oton vanhemmilla, Johan ja Johanna Anderssonilla oli kotinsa yhteydessä suuri talokompleksi, jossa he majoittivat tehtaiden työntekijöitä hellahuoneissa. Parhaimmillaan - tai pahimmillaan - heillä oli eräiden tietojen mukaan lähes kaksisataa vuokralaista. Ojakatu 112:n tontti oli miltei täyteen rakennettu.^[3]

Johan Andersson työskenteli viitisen vuotta poliisina, mutta paljon pitempään hän sai toimeentulonsa asuinhuoneita vuokraamalla. Johanna Anderssonilla oli kuvassa näkyvässä kadunvarren matalassa sivurakennuksessa kauppa, jossa hän möi leipää, maitoa ja monenlaista rihkamatavaraa.

Anderssonin perheeseen syntyi kahdeksan lasta, joista neljä eli aikuiseksi. Otolla oli kaksi vanhempaa veljeä, Johan ja Frans sekä nuorempi veli Fritjov. Perheen nuorimmat lapset Fredrik, Yrjö ja Rakel kuolivat pienenä, Saara kuoli kolme-toistavuotiaana.

(Kuvat Vapriikin
kuva-arkisto,
kuvaaja tuntematon)

Lapsuus ja nuoruus

Tarinoita Oton lapsuudesta ei ole säilynyt, mutta todennäköisesti Anderssonin lapset saivat suhteellisen ankaran kristillisen kasvatuksen. Johanna-äiti oli uskonnollinen ja hän osallistui viereisellä tontilla sijainneen evankelisluterilaisen rukoushuoneen toimintaan. Johanna oli hyvä lukemaan, kirjoittamaan ja laskemaan ja hän opetti ne taidot myös lapsilleen.

Ensimmäinen Otosta otettu valokuva on vuodelta 1889. Hän on kirjoittanut valokuva-albumiinsa kuvan kohdalle "11-vuotisna".

Kuva on ns. ferrotyppi, jonka kamera valotti suoraan pienelle pellinpalalle, eikä negatiivia ollut olemassa. Jokainen ferrotyppi on tämän vuoksi yksilöllinen. Kuva on liimattu visiittikuvakortin kokoiseen pahvikehykseen, passepartoutiin, ehkä siitä syystä että tuote olisi hieman kouriintuntuvampi kuin pikkuinen pellinpala, joka olisi voinut helposti kadota. Amerikansk Atelier-kuvaamon kuvaajat kiersivät ympäri Suomea ja ottivat kuvia esimerkiksi markkinoilla. Otonkin kuva voi olla markkinoilla otettu.

Ferrotyyppi on aina myös peilikuva, koska kameran yksinkertainen linssi ei kääntänyt kuvaa oikein päin. Peilikuvaksi kuvan tunnistaa siitä, että pojan takin liepeet ja napitus ovat kuvassa väärin päin, takin oikea lieve on kuvassa vasemman päällä. Otolla näyttää olleen vielä 11-vuotiaana varsin vahva hiustenkasvu, niin kuin minullakin oli samanikäisenä. Mutta minunkin päälakeni alkoi kaljuuntua samalla tavalla jo alle kolmekymppisenä kuin vaarillani.

Seuraava kuva Otosta on otettu 13-vuotiaana Niels Rasmussenin valokuvaamossa vuonna 1891. Anderssonin perheestä, lapsista ja lapsenlapsista otettiin varsin usein valokuvia. Tämä ja lähes kaikki muutkin kirjan perhekuvat ovat ns. visiittikorttikuvia, jotka olivat tuohon aikaan muodissa.

Otto osoitti yritteliäisyyttä 17-vuotiaana vuonna 1895. Hän ilmoitteli ahkerasti Aamulehdessä: "Kalossia laitetaan gummillä hyväksi ja halvalla".^[4] Seuraavan vuoden huhtikuussa, 29.4.1896 hän ilmoitti korjaavansa kalossien lisäksi myös polkupyörän renkaita.^[5]

Kalossia laitetaan gummillä hyväksi ja halvalla.
Djafatu n:o 112. D. B. Andersson.

Polkupyörän renkaita ja gummitalossia
laitetaan hyväksi ja halvalla. Työt otetaan vastaan Johanna Anderssonin puolisista
Djafadun warrella n:o 112.

Kuva: Niels
Rasmussen

Veturimies

Otto W. Aro

Kirja veturimies Otto W. Arosta kertoo veturinkuljettajien ja -lämmittäjien ammasteista ja niihin liittyneistä työajoista, työolosuhteista, työtovereista, ja tietysti höyryvetureista! Veturinkuljettaja hallitsi suurta konevoimaa ja piti huolen siitä, että matkustajat ja tavarat saapuivat aikataulun mukaisesti turvallisesti perille.

Kotioloissa veturinkuljettaja Aro oli yhdeksän lapsen isä, joka harrasti urheilua, valokuvausta, metalliaskartelua, musisointia ja lukemista. Perhe asui VR:n asunnossa Kouvolan asemapuistossa ja myöhemmin Helsingin Alppilassa. Epäsäännöllisten työaikojen takia puoliso vastasi kodista ja lapsista.

Alkuperäiset valokuvat höyryveturien maailmasta, kotiloista ja vapaa-ajalta kuljettavat tarinaa 1870-luvulta 1930-luvulle, vaaratilanteitakaan unohtamatta.

Kirjoittaja on Otto Aron pojanpoika.

